

afegeix «amagar-se poruc com ho fa el conill» salta a la vista que això és una explicació de tipus «etimològic».

De la mateixa manera podem pendre el que *AlcM* porta com a accepció, § 1, amb vaga localització oriental i occ. (no nego del tot que això hagi existit, puix que afegeix «men.», però de tota manera amb caràcter minoritari, i suggerida en mant testimoni per la consciència de la derivació). També en el cast. *trasconejarse*⁵ el que predomina francament és la idea de 'desaparèixer fent-se invisible', sense caràcter voluntari: allí és molt més viu a Sudamèrica que en l'ús comú espanyol, i a l'Argentina he sentit alguna dotzena de vegades *se me trasconejó tal libro; no doy con tal papel, debe estar trasconejado poráj*: la idea bàsica és la d'un ésser irresponsable (animaló, nen, objecte)¹⁵ que s'oculta a la nostra vista, més per instint o per casualitat que per por. *Esconillar-se*, doncs, és un mot de sentit útil, eina genuïna dels catalans del Ponent que faríem bé de fer circular tots plegats, abstenint-nos de calcs com *traspaparerar-se* o *trasconillar-se*.²⁰

¹ D'altres d'aquests dos segles i el següent, Bast-Bass., 795-6. — ² M'atenia, doncs, a les idees ja llançades per Uhlenbeck (*Vgl. Lautl. d. baskischen Dial.*), i demostrades per la gran i distingida erudició i l'amppli i prudent saber lingüístic de Vitt. Bertoldi, *Festschrift Jud*, 1943, 231, que assenyalava de més a més la probabilitat que -CUL- fos també ibèric: *Mendiculeia, Saitabikula* (als quals jo mateix he afegit altres casos en treballs posteriors); també el bereber *θagenint*, al costat d'un *conin* expandit potser en altre temps des de terres hispàniques cap a parlars francesos, italians i alemanys, és una aportació a tenir en compte. La idea de JHubschmid (ja rebutjada generalment quan la proposà Osthoff 40 anys abans) que el nom hispànic CUNICULUS pugui resultar d'un diminutiu cèltic del nom indoeuropeu del 'gos' (*Fs. Jud*, 265-9) és ben difícil de defensar: el mateix Bertoldi, *NRFH* I, 141ss., va rebutjar-la amb mots molt sòlids i no sense gràcia: però no són solament els amics de la broma els qui aplaudiren, sinó que haguérem de fer-ho tots els qui creiem en l'elemental postulat que la Semàntica és la ciència de les distincions i ens abstenim de ficar-nos en caus i lludrigeres que fan perdre el món de vista. Amb més respecte hem d'acollir els escrúpols de Mitxelena, quan en una prudent nota breu (*Pasado de la l. vca.*, p. 88, n. 42), recollint una dada del navarrès Arakistain, de 1746, es preguntava si la forma *enchea* d'aquest no seria més originària que *untxi*. Em costa, però, de creure que puguem dar tant de crèdit a un testimoni isolat, ni que sigui de l'informant del desorientador Letamendi, que al conjunt dels altres testimonis navarresos i roncalesos. Però, i al capdavant, en una llengua tan propensa a l'assimilació vocàlica com el basc, ¿perquè *entxe-a* hauria de ser més originari que *untxi-a* (al costat del qual, almenys potencialment, sempre podem comptar amb l'existència de *untxe-a*)?. — ³ Remeto al DCEC, s. v. *conejo*, nota 2 (també DCEC IV, 974b, i cf. encara *BhZRPb*, cxv, ⁶⁰

90-92), per a la discussió amb una interpretació molt menys probable de MzPi.: va quedar, em sembla clar, suficientment refutada. El que serà avantatjós repetir és que en mossàrab es troba el nostre mot amb el tractament *ḷ* que havíem d'esperar: *qunālya* en el Gloss. de Leyden i altres fonts, *qunīlya* en *RMa*. (segurament nomina unitatis en -a, com és normal en àrab, però representants d'un masculí genèric en -ḷ o en -ḷo, no pas femenins), *qunīlyo* en el Gloss. sevillà de c. 1100 (Asín, p. 29). — ⁴ Notem que en el sentit de 'galeria subterrània' es troba ja en llatí antic un singular neutre CUNICULUM juntament amb CUNICULUS (veg. Ernout-M.). — ⁵ Altrament també ha usat algú *trasconillar-se* en la nostra llengua, però és només un contista de la punta Sud, *Canyissaes*, 15.

Coniller, conillera, conilles, conillet, conilló, V. conill

CONINA, derivat savi del ll. mod. científic *conium* nom de la planta metzinosa *Conium maculatum*, del gr. *κόνιον* 'cicuta'.

CONIZA, ll. *conyza*, pres del gr. *κόνυζα* id. □ 1.ª doc.: 1798, Cavanilles, *Observ.* II, 337.

Conirostre, V. con Conjectura, conjectural, conjecturar, V. gitar Conjugacies, conjugació, conjugal, conjugar, -gat, cònjuge, conjugi, V. jou Conjumar, V. gemin Conjunció, conjunt, conjuntiu, conjuntiva, conjuntivitis, conjuntura, conjunyir, V. junyir Conjur, conjura, conjuració, conjurar, -urat, V. jurar Conlloc, conlloga, conllogar, V. llogar Connatural, V. néixer Connectar, connex, connexió, V. nexa

CONNIVENT, pres del ll. *conivens, -tis*, participi actiu de *conivere* 'cloure els ulls', 'deixar fer amb indulgència', derivat del mateix radical que *nictare* 'fer l'ullet'. □ 1.ª doc.: *Dfa*.

DERIV.: *Connivència* [1803, Belv.]. Del participi de *nictitare*, freqüentatiu de *nictare*: *nictitant*.

Connotació, connotar, V. nota Connubi, conubial, V. noces Conoidal, conoide, V. con Conop, V. cópol Conopeu, conopial, V. canapè Conort, conortar, V. conhortar Conqueridor, conquerir, conquesta, V. qüestió Conquet, conquesta, conquiliologia, conquilla, V. conca Conquista, conquistador, conquistar, V. qüestió Conrada, conradis, conrador, conrar, conrear, conrer, conreria, conresar, conreu, conró o conror, V. arrear Consabut, V. saber Consagració, consagrar, V. sagrat Consanguini, consanguinitat, V. sang Consciència, consciència, conscient, V. ciència Consecució, consecutiu, consegüent, consegüiment, aconseguir, V. seguir

CONSELL, 'parer o advertiment que es dóna a una persona sobre el que ha de fer', del ll. CONSILIUM 'deliberació, consulta', 'consell, parer', del mateix ori-